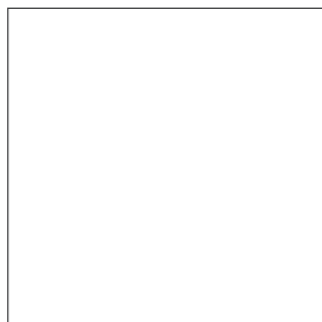

Nascheiding verpakkingen

De beste oplossing voor het milieu tegen de laagste kosten

Nagescheiden en gemalen zeepflessen gereed voor recycling

Voorwoord **Innovatief milieubeleid**

Het ministerie van VROM is al sinds 1991 met het bedrijfsleven bezig oplossingen te zoeken voor verpakkingen in de afvalfase. De Convenanten I, II en III zijn wat dat betreft zeer leerzaam geweest.

In het Besluit beheer verpakkingen is de lat voor hergebruik van verpakkingen erg hoog gelegd. Willen wij dat als Nederlandse gemeenschap met elkaar waarmaken, dan zullen we ons moeten toelagen op systemen die waarde toevoegen, zowel milieukundig als economisch. Uit de economische geschiedenis blijkt dat waardetoevoeging alleen maar ontstaat uit vernieuwingen. Innovaties dus!

Afval wordt vaak afgedaan als een probleem. Ik zie het louter als een kans, omdat de innovatie hier nog in de kinderschoenen staat. Willen wij als Nederland economische dynamiek bereiken en een voortrekkersrol innemen, ook in milieubeleid, dan moeten wij innovatieve uitdagingen aangaan. Nascheiding van verpakkingen is zo'n innovatie.

A.H.G. Rinnooy Kan

Inhoud

- 6 **Hans Alders** provincie Groningen
- 8 **Dick Boer** Albert Heijn Arena
- 10 **Jan Claes** Coca Cola Enterprises Nederland
- 12 **Klaas van den Doel** Centraal Bureau Levensmiddelenhandel
- 14 **Ton Doppenberg** Omrin
- 16 **Jan Driessens** Stichting Kringloop Blik
- 18 **Ed Flohr** Lankhorst Recycling
- 20 **Koos van Haasteren** SABIC
- 22 **Ed Hamming** Raad Nederlandse Detailhandel
- 24 **Frank de Moor** Macintosh Retail Group
- 26 **Bert Roetert** Schuitema
- 28 **John Voetman** Vereniging Milieubeheer Kunststofverpakkingen
- 30 **Ide Vos** EcoVerpakkingen
- 32 **Kees van der Waaij** Unilever

‘Ook op milieugebied lijkt er niets boven Groningen te gaan. Mag ik één voorbeeld noemen? Zo hebben we een bedrijf (Gebroeders Hummel Recycling in Leek), dat als motto heeft: “Wij kunnen bijna alles op nieuwe gebruiken.” En dat beperkt zich niet tot Groningen, men opereert tot ver over de landsgrenzen. Moderne oplossing voor afval in vooruitstrevende provincie. De firma heeft zich gespecialiseerd in de verwerking van papier, karton en kunststoffen tot brandstof of secundaire stof. Zo leven PET-flessen voort in interieurs van auto’s. Sinds kort geeft het bedrijf milieuzakken uit, waarin de bevolking drankkartons en kunststofafval ter verwerking kan aanbieden. Uit kunststof maakt men zogeheten fluff, een brandstof met een hoge calorische waarde, méér dan die van steen-, bruinkool of stookolie. Een prima alternatief voor fossiele brandstoffen dus. En dan heb ik nog maar één voorbeeld genoemd. Er zijn er zoveel meer, zoals de nascheiding van verpakkingen bij de Essent Milieu-Vagron in Westerbroek.’

Hans Alders commissaris van de koningin in de provincie Groningen

‘Ons bedrijfsafval wordt voor 85% door middel van voorscheiding gerecycled. Het organisch afval, zoals overgebleven vlees, groenten en fruit, wordt door biovergisting omgezet in elektriciteit of compost. De 15% restafval die dan nog overblijft, gaat naar de verbranding. Daar is dan weer de techniek aanwezig om de nog nuttige restproducten, zoals ijzer of kunststof, door voor- of nascheiding uit de afvalstroom te verwijderen. *Waarom de focus op het proces als technologie de oplossing biedt?* Ik vind het jammer te moeten constateren dat er lang niet altijd gebruik wordt gemaakt van beschikbare technologie. Het statiegeldsysteem voor PET-flessen was jarenlang een prima systeem, maar nu is er met nascheiding iets nóg beters. *Waarom de focus op allerlei ingewikkelde processtappen als het met slimme technologie beter, makkelijker en (milieu)efficiënter kan?* Nascheiding voorkomt dat je afhankelijk wordt van de welwillendheid van één of meerdere schakels in de keten. Je lost het probleem op aan de bron.’

Dick Boer directievoorzitter van Albert Heijn en ceo Albert Heijn Arena

Albert Heijn Arena bestaat o.a. uit Albert Heijn, Etos en Gall&Gall. Albert Heijn heeft 700 winkels, waaronder de dagelijkse supermarkt, Albert Heijn XL, de gemakwinkels AH to go en internetwinkel Albert.nl.

'Iedereen is het eens over het belang en de noodzaak van een goed afvalbeleid. De discussie gaat erover hóe we dat moeten aanpakken. Die discussie kent voor mij vier pijlers. Ten eerste de impact op het milieu, ten tweede de kosten, ten derde consistentie in het beleid en ten vierde gemak voor de consument. Op alle punten is nascheiding een duidelijke winnaar. Een heel belangrijk punt is de consistentie van het beleid. Wanneer het afvalbeleid steeds wijzigt, investeert het bedrijfsleven niet. Nascheiding kan alleen nog maar beter worden. We moeten stoppen met het steeds weer zoeken naar nieuwe kortetermijnoplossingen en de kennis over nascheiding verder uitdiepen en verbreden. Een duidelijke keuze maakt de weg vrij voor investeringen door bedrijfsleven en overheid. Want zij zijn samen gediend met een consistent afvalbeleid.'

Jan Claes algemeen directeur Coca-Cola Enterprises Nederland

Coca-Cola Enterprises Nederland (CCE-NL) verzorgt in Nederland de productie, distributie en verkoop van de Coca-Cola-producten.

‘De feiten spreken voor zich: nascheiding is volgens diverse onafhankelijke onderzoeken het beste voor het milieu, levert het minste afval op en is ook nog eens het goedkoopst. Bovendien is nascheiding veruit het makkelijkst voor de consument: Geen onhygiënische verpakkingen in de keuken en geen onnodig gesjouw met allerlei lege verpakkingen. Als retailer zeg je dan: ‘De keuze is snel gemaakt, we staan achter nascheiding.’ Op het CBL kan hierbij worden gerekend. Het CBL heeft immers de afgelopen jaren zijn medeverantwoordelijkheid getoond en was een van de drijvende krachten achter het oude Convenant Verpakkingen. Mede hierdoor is het Convenant een succes geworden. Wint de ratio het van emotie? Helaas speelt in de hele discussie over verpakkingsafval de emotie een te grote rol. Die emotie moet daarom uit het debat, zodat de argumenten voor zich kunnen spreken en nascheiding een feit wordt.’

Klaas van den Doel **voorzitter CBL**

Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel is de koepelorganisatie voor supermarkten.

‘Wij hebben gekozen voor nascheiding vanuit twee pijlers: een hoger milieurendement en minimaal dezelfde prijs als verwerking in een integrale verbrandingsoven. Op de lange termijn moet het bovendien goedkoper zijn. Nu al blijkt dat die doelstellingen niet te ambitieus waren, gezien de waarde van de deelstromen die uit nascheiding voortkomen. Ook met de reststoffen, die als brandstof dienen, zijn we – zeker met de hoge energieprijzen – op het goede spoor. We waren de eersten in Nederland die volledig geoptimaliseerde nascheiding en vergisting gingen toepassen. We hebben daarmee onze nek uitgestoken. Het gaf de nodige uitdagingen in onze bedrijfsvoering; feitelijk stap je over van eenvoudig ‘storten’ naar een complexe procesindustrie. We zijn echter nu wel in staat 80% van ons afval te hergebruiken. De internationale interesse voor nascheiding is groot. We worden veel gevraagd om ons verhaal te vertellen in andere, zeer geïnteresseerde Europese landen. Soms moeten we zelfs ‘nee’ verkopen, want als ik overal op in zou gaan, zouden we permanent op tournee kunnen. Nederland heeft met nascheiding dus niet alleen een goede oplossing, maar ook een exportproduct in huis.’

Ton Doppenberg algemeen directeur Omrin

Omrin (het Friese woord voor kringloop) is actief in de gehele keten van afvalstoffenmanagement. De belangrijkste doelstelling van Omrin is het verwerken van afval tot grondstof.

‘Voor metalen verpakkingen is het scheiden uit afval, voor of na verbranding, een technologie die zich allang heeft bewezen. Hiermee worden betere resultaten geboekt dan met gescheiden inzameling of met statiegeld op een deel van de verpakkingen. Een vergelijking met het buitenland toont dat aan. Met 86% zijn metalen verpakkingen kampioen materiaalhergebruik in Nederland. Voor metalen verpakkingen heeft het scheiden uit afval zich allang bewezen. Het systeem werkt voor zowel stalen als aluminium blikjes. En de techniek staat niet stil: de terugwinning van aluminiumblikjes is in tien jaar bijna verdubbeld. Het einde van die ontwikkeling is nog niet in zicht. Het besef dat ook het milieu ermee gediend is om materiaalstromen in plaats van productstromen te hergebruiken, groeit in Europa. In Duitsland wordt mogelijk afgezien van de gescheiden inzameling van verpakkingen, in Oostenrijk en Spanje wordt nascheiding van materiaalstromen al toegepast. Voor Nederland, dat over een nieuwe regeling nadenkt, zou dat een stimulans moeten zijn om direct deel te nemen aan het veelbelovende systeem van inzamelen en verwerken van materiaalstromen.’

Jan Driessens voorzitter SKB

Stichting Kringloop Blik (SKB) is de organisatie van producenten van metalen industriële en consumentenverpakkingen en bedrijven die in metaal verpakte producten op de markt brengen, waaronder vooral voedingsmiddelen.

‘Om aan de Nederlandse normen te voldoen, moet ons recyclingpercentage van kunststofverpakkingsafval omhoog. Binnen de kantoren/winkels/diensten/industrie werken we naar tevredenheid met gescheiden inzamelingsystemen, die redelijk zuivere stromen opleveren. We hebben nascheiding van kunststof uit huisvuil nodig om het wettelijke recyclingpercentage te halen. Nascheiding is zeer geschikt om uit het huisvuil kunststof terug te winnen, bijvoorbeeld uit verpakkingen, plastic zakjes, doppen, etc. Wij gebruiken die dan weer voor mechanische verwerking. Met daarbij de aantekening dat wij dit gerecyclede materiaal hier in Nederland verwerken tot nieuwe producten. Helaas verdwijnt steeds meer materiaal naar het buitenland, waar het minder milieu-efficiënt wordt verwerkt dan bij ons. Nascheiding geeft voldoende zuivere stromen voor mechanische recycling.’

Ed Flohr algemeen directeur Lankhorst Recycling

Lankhorst Recycling is een van Europa's grootste producenten van gerecyclede kunststofproducten met een productie van 30.000 ton per jaar. Het bedrijf maakt onder meer industriële opslag- en beschermingssystemen, rioolputten en steigerplanken.

‘SABIC is een *responsible care*-producent en wil het nuttig en milieuvriendelijk gebruik van zijn producten tijdens de gehele levensduur zoveel mogelijk bevorderen. Van de totale olieproductie in de wereld is 4% nodig voor het produceren van kunststof. Nascheiding van kunststoffen zorgt ervoor dat deze na een leven als bijvoorbeeld verpakkingsmateriaal opnieuw gebruikt kunnen worden of kunnen worden omgezet in een brandstof voor energiecentrales. Dit product, subcoal, is een hoogwaardige toepassing van nagescheiden gemengde kunststoffracties. Het geeft schonere energie dan bijvoorbeeld kolen. Door nascheiding en verwerking tot subcoal wordt de energie die wij gebruiken dus ‘geleende energie’. Er is nu al veel vraag naar deze toepassing en met de afname van natuurlijke energiebronnen verwacht ik dat er altijd voldoende afzetmogelijkheden zullen zijn voor deze toepassing van nagescheiden kunststoffen.’

Koos van Haasteren **managing director SABIC Europe**

SABIC is producent van kunststoffen (polyetheen en polypropreen) en levert aan producenten van kunststofverpakkingsmiddelen zoals flessen, kratten, folies, etc.

‘Winkelbedrijven organiseren en redeneren vooral vanuit het schap en de consument. Daarbij staan aantrekkelijkheid en gemak voor onze klanten centraal. Het staat voor ons vast dat afgedankte verpakkingen, behalve glas en papier, in de vuilnisbak thuishoren en nagescheiden kunnen worden. Zeker als in een onafhankelijk onderzoek wordt vastgesteld dat nascheiding een prima optie is voor het milieu en de consument. Vooral de vermindering van CO₂-uitstoot is voor ons van belang. Er woedt immers ook een heftige discussie over het weren van vrachtwagens die winkels uit binnensteden belevaren. Winkels zijn geen inleverstations voor afval en zullen dat ook nooit worden. Daarom is het vreemd dat sommigen pleiten voor symboolwetgeving en dure maatregelen zonder milieurendement zoals statiegeld. Daar zijn het milieu en de consument niet mee gediend.’

Ed Hamming voorzitter Raad Nederlandse Detailhandel

De Raad Nederlandse Detailhandel (RND) is een onafhankelijke overkoepelende werkgeversorganisatie. De bij de RND – via de elf brancheverenigingen – aangesloten detailhandelsondernemingen vertegenwoordigen ruim 14.000 vestigingen, 250.000 werknemers en een jaarlijkse omzet van 36 miljard euro.

‘Als onderneming moeten we het maximum doen om door gebruikmaking van de modernste technieken ecologie en economie op een niet-dogmatische manier met elkaar te verenigen. Uit ervaringen in Nederland en Spanje is gebleken dat scheiding van huishoudelijk afval niet alleen op papier hele goede resultaten geeft maar ook daadwerkelijk in de praktijk. Geheel automatisch wordt kunststof uit huisvuil gehaald en ook nog eens commercieel rendabel verkocht. Nascheiding geeft, zo blijkt uit onderzoek van TNO ook minder CO₂-vervuiling dan gescheiden inzameling. Door gebruikmaking van nascheiding worden voor de burger bijzonder dure statiegeldsystemen overbodig en kunnen we tegelijk een positieve impuls aan het milieu geven.’

Frank de Moor **bestuursvoorzitter Macintosh Retail Group**

Macintosh Retail Group is een grootschalige non-food retailer, gespecialiseerd in de distributie van consumentenproducten in de marktsectoren Living, Fashion en Automotive & Telecom in de Benelux en omliggende landen. Macintosh Retail Group is actief met ongeveer 950 winkels in Nederland, België en Frankrijk.

‘Het grote voordeel van nascheiding is dat het met het bestaande transport-systeem kan worden geëffectueerd. Een aparte schakel of separaat ophalen van afval is niet nodig. Dit komt zowel het milieu als de efficiency ten goede. Met nascheiding bereiken we bovendien veel eerder marktwerking als het gaat om recycling van materialen. Zo kunnen diverse materialen door een betere kosten-opbrengstenverhouding eerder rendabel worden herverwerkt. De weerstand tegen nascheiding en de stemming vóór statiegeld hebben een emotionele basis. Met statiegeld plaatst Nederland zich op een eiland in Europa. Statiegeld lijkt handig: zet het op een product en je krijgt het waarschijnlijk retour. Maar er zijn zoveel nadelen. Het is duur en slecht voor het milieu vanwege alle extra onnodige transportbewegingen. De prullenbak staat in de ogen van velen gelijk aan *weggoaien*, het druist in tegen het gevoel dat dit juist *béter* is dan apart houden en terugbrengen. Toch is statiegeld goedbeschouwd een mijl op zeven en praktisch niet haalbaar. Het enige dat alle betrokkenen willen, is een systeem dat zowel het goedkoopst als het best voor het milieu is. Dat is er. Het heet nascheiding.’

Bert Roetert **ceo Schuitema**

Het beursgenoteerde Schuitema is de supermarktorganisatie achter 460 C1000 fullservice winkels.

‘Onze leden voelen zich verantwoordelijk voor het verpakkingsafval, in die zin dat zij voorstander zijn van recycling, hergebruik of nuttige toepassing van de kunststoffen in de verpakkingen. Nascheiding is een extra kans om aan het einde van het gebruikstraject grondstoffen terug te winnen met een minimale CO₂-uitstoot. Soms is het beter in het voortraject al te scheiden; dat loopt voor business-to-business prima, echter voor business-to-consumer is dat complexer. Voorwaarde is natuurlijk wel dat het efficiënt is, economisch en milieutechnisch verantwoord. Ik begrijp de weerstand tegen nascheiding. Zelf heb ik er ook aan moeten wennen dat, uitgezonderd glas en papier, afval in één bak gooien beter is voor het milieu dan apart inzamelen. Tot je gaat inzien dat er voor één bak ook maar één vrachtwagen hoeft te rijden. En dat er geen consumenten met de auto verpakkingen retourneren naar allerlei inleverpunten. En dat de hoeveelheid teruggewonnen grondstoffen groter is. Dan wordt het nut snel duidelijk.’

John Voetman voorzitter VMK

De Vereniging Milieubeheer Kunststofverpakkingen is de brancheorganisatie voor de kunststofverpakkingenindustrie in Nederland en behartigt de belangen van de bijna 300 ledenbedrijven. Aangesloten zijn producenten en leveranciers van kunststofverpakkingen, grondstofleveranciers en inzamelaars en herverwerkers van kunststofverpakkingsafval.

‘Nascheiding biedt waardevermeerdering van verpakkingen in de afvalfase door de recycling ervan. Er komen steeds meer nieuwe toepassingen voor nagescheiden verpakkingen. Van PET-flessen worden fleecedjacks gemaakt, herbewerkte kunststof wordt gebruikt als brandstof voor industriële ovens. En het aantal mogelijkheden groeit. Bovenal biedt nascheiding Nederland de kans om zich te onderscheiden in innovatieve kennis. Wij kunnen met een actieve meerjarenaanpak van het verpakkingenvraagstuk een van de meest innovatieve landen worden. Onze kennis kunnen we exporteren naar landen als China en India, wanneer deze landen over een jaar of vijf met dezelfde vraagstukken kampen. De consument- en milieuvriendelijke aanpak van nascheiding – niet nog meer scheiden aan de bron, minder uitstoot van broeikasgassen – biedt ons de unieke kans op een voorsprong die we niet mogen laten liggen. Het is een uitgesproken groeiemarkt voor kennis.’

Ide Vos voorzitter EcoVerpakkingen

EcoVerpakkingen werft fondsen om projecten te bekostigen voor de gehele verpakkingketen, van basisindustrie tot producenten/importeurs, zoals onder meer nascheiding.

‘Als econoom en registeraccountant ben ik gevoelig voor heldere, rationele argumenten. Welnu, rationeler dan ze in het rapport van TNO over nascheiding zijn benoemd, kan bijna niet. De uitkomsten spreken voor zich: minder milieuvervuiling, meer gemak voor de consument, en dat met een bewezen techniek. Nascheiding is ook de oplossing voor de tekorten in de afvalverbrandingsinstallaties. Helaas denken veel mensen te behoudend. We moeten een draai maken van 180 graden naar een integraal grondstoffenbeleid. We denken nog te veel in termen van afval en te weinig in het managen van grondstoffen. Een breder draagvlak voor nascheiding is mogelijk wanneer het Ministerie van VROM het voortouw neemt en het traject oppakt, samen met het bedrijfsleven, lokale overheden, de afvalverwerkers en milieuorganisaties.’

Kees van der Waaij directievoorzitter Unilever Nederland Holdings BV

Unilever is een van 's werelds grootste producenten van consumentenproducten. Kees van der Waaij is tevens voorzitter van SVM • PACT. SVM • PACT onderhandelde tijdens de convenantsjaren met de overheid namens het bedrijfsleven over de afspraken in het Convenant Verpakkingen.

Colofon

© juni 2006

Dit boek is een gezamenlijke uitgave van EcoVerpakkingen en Vereniging Milieubeheer Kunststofverpakkingen. Gedetailleerde informatie over nascheiding vindt u op www.nascheiding.nl.

Eindredactie en coördinatie Van Hulzen Public Relations, Voorschoten

Grafische vormgeving DATBureau, Amsterdam

Druk Koopmans' drukkerij, Hoorn

Fotografie Paul Voorham, Voorburg (m.u.v. foto's A.H.G. Rinnooy Kan en J. Driessens)

EcoVerpakkingen

Overgoo 11

Postbus 262

2260 AG Leidschendam

telefoon 070 3178271

telefax 070 3178205

e-mail: sev@pleijzier.nl

www.ecoverpakkingen.nl

Vereniging Milieubeheer

Kunststofverpakkingen

Vlietweg 16

Postbus 420

2260 AK Leidschendam

telefoon 070 4440640

telefax 070 4440691

e-mail: vmk@nrk.nl

www.vmk.nl

Nagescheiden en gepelleteerde kunststoffen gereed voor gebruik als secundaire brandstof

